

EXPLICACIÓ I DEFENSA DE L'UTILITAT EXPLICATIVA D'UN AUTOR: ANTHONY DOWNS

L'objectiu del següent text és analitzar, comentar i defensar alguna de les teories vistes en el programa que expliqui de manera més completa el comportament humà i la realitat dels moviments i posicionaments dels actors polítics. I, en definitiva, argumentar sobre quin dels autors estudiats pot ajudar-nos millor a facilitar l'explicació de la vida política real a qualsevol individu. D'aquesta manera, no podem limitar-nos a concretar els aspectes encertats o desencertats dels autors ni entretenir-nos en divagar si alguna parcel·la d'alguna teoria ens ajudaria per explicar millor la realitat, sinó serà necessari realitzar un exercici de comprensió i explicitació d'aquell autor que ens ajudi, únicament amb la seva tesi, a explicar el major nombre de successos que trobem a la realitat i, per tant, aquella teoria que d'entre les seves principals característiques n'hi trobem la plenitud del seu marc teòric. Malgrat tot, cal ser conscients que potser alguns racons de la teoria caldrien ser matisats o ajudats per altres teòrics posteriors. Per tant, el següent anàlisi intentarà anar conjugant els elements teòrics de l'autor amb un contrast empíric que expliqui la seva oportuna adequació a la realitat.

Per tant, l'elecció és fruit d'analitzar la columna vertebral en l'anàlisi polític acceptant limitacions i matisacions posteriors, però que aquestes, lluny de destruir la tesi principal de l'autor, l'ajuden al seu sosteniment deixant de criticar, en un elevat percentatge, les tesis més brillants que expliquen, amb una aproximació fidel, gran part de les causes i de les conseqüències de la realitat política. D'aquesta manera, l'autor escollit ha d'ajudar a explicar el comportament polític, tan dels ciutadans com dels partits, el funcionament institucional, grups de pressió, entre d'altres, així com dels seus respectius moviments en el joc polític. D'aquesta manera, si volem analitzar el teòric en el qual els seus plantejaments conformen la columna vertebral de l'escenari polític real, aquesta és la teoria del càlcul racional amb el seu màxim exponent en la vessant política: Anthony Downs.

D'aquest autor n'excel·leixen dues proposicions: la causa del comportament dels individus i dels polítics, caracteritzats ambdós per la maximització dels beneficis i la minimització dels costos. A partir d'aquesta premissa construeix derivacions sobre l'explicació dels grups d'interès, la participació electoral, el conjunt de variables que modulen el comportament dels actors, i com la distribució de l'electorat en els eixos de conflicte determina les posicions dels partits en els mateixos, etc. Totes aquestes explicacions formen els fonaments de l'anàlisi de la ciència política actual i ajuden a entendre els fenòmens polítics reals dels sistemes democràtics i el seu funcionament.

Un dels primers aspectes a destacar sobre la teoria econòmica de la democràcia de Downs és la premissa base a partir de la qual fonamenta la resta de conclusions: afirma que els individus actuen, de manera natural, d'acord a una racionalitat instrumental, és a dir, que els actes es relacionen amb la màxima de minimitzar els costos i maximitzar els beneficis. Per tant, incorporant aquesta proposició a l'actuació de l'individu al votar, s'entén que un ciutadà sols votarà si percep diferències plausibles entre partits i si creu que el seu vot té una incidència en el resultat electoral, per tant, estimant el nombre de ciutadans que votaran així com el resultat esperat, deduint els costos que comporta votar¹. D'aquesta manera, sols entendrem que un individu vota per un o altra partit quan el rendiment del vot, és a dir, quan l'utilitat d'anar a votar és superior als costos.

Alhora, la decisió de per qui votar es produeix en les eleccions de manera similar al mercat amb certes característiques particulars com, per exemple, sense diferència de preu, així el cost de votar per un o altre partit és el mateix, el cost d'informació és similar. Per tant, s'entén que l'individu votarà pel partit que li proporcioni una major renda neta d'utilitat en el pròxim període electoral comparant l'actuació del partit en el govern en relació a les accions que hauria realitzat la oposició en el mateix període. D'aquesta manera, el vot anirà cap al partit que l'individu percebi que n'extrauria un major rendiment. Per a realitzar aquesta comparació i anàlisi de dades per votar es requereix una gran informació i formació que no es compensa pel benefici de votar, a causa del generalitzat coneixement de la poca incidència del propi vot sobre el resultat electoral final.

¹ Cal dir que en la reedició de 1971 l'autor incorpora una nova variable que sumaria a les citades: el valor a llarg termini de la participació. Encaixant-se al model argumentant que, a la fi, dependria del valor que cada individu li porti a viure en una democràcia i que, com que aquesta és indispensable per anar a votar, i es percep que si ningú anés a votar no hi hauria democràcia alguns individus, que dependran de la percepció de participació electoral, ja que si es percep alta no caldrà votar per salvar la democràcia, decidirà la seva participació per continuar vivint a la democràcia. També, cal afegir que aquesta rectificació pot ser vista com un intent d'acceptar l'apreciació que li féu Riker i Ordeshook sobre la incorporació d'una nova variable: satisfacció del votant pel simple fet de votar.

Per tant, l'individu no assumirà els grans costos d'informació pels baixos rendiments del vot, ja que es percep que un vot no té incidència al resultat. D'aquesta manera, es requereixen altres instruments, per reduir els costos d'analitzar el diferencial dels partits i la potencial afectació sobre la renda neta d'utilitat particular², que li permetin decidir-se. Així, sovint externalitza la recopil·lació, anàlisi i avaluació dels programes i de les accions com, per exemple, als mitjans de comunicació, o utilitza altres elements com la ideologia per decidir el seu vot realitzant un vague examen sobre les polítiques que teòricament un partit li proporcionaria d'acord amb determinada ideologia, a partir de la qual mesura la seva utilitat d'elecció d'un o altra partit en base a les suposades polítiques que realitzaria un partit en consonància al seu ideari polític.

Entre d'altres elements, aquesta argumentació suposa que la participació electoral canvia segons l'elecció per canviar el rendiment que els individus en treuen de votar. Podem trobar molts exemples a la realitat de com la variació en la percepció subjectiva de rendibilitat del vot promou un canvi en la participació. Per tant, la participació electoral serà major en aquells comicis on allò que està en joc sigui més important que en d'altres i, d'aquesta manera, deduïm que l'abstenció augmenta a raó directa en aquells comicis en relació a l'elecció de polítics que estiguin en institucions amb menys poders des d'un punt de vista subjectiu dels individus. Això explicaria perquè l'abstenció és alta en referèndums amb clars resultats o pels quals els individus els hi donen poca importància, com seria el cas del referèndum per l'Estatut d'Autonomia de Catalunya del 2006 (48,85% de participació) que probablement li implicaria ambdós motius depenent del sector de la població també podem parlar de l'històrica abstenció al referèndum sobre l'Estatut d'Autonomia d'Andalusia del 2007 (36,28% de participació), per citar alguns referèndums recents. Tanmateix, la racionalitat del votant també explicaria el perquè de la baixa participació dels espanyols als comicis del Parlament Europeu amb una mitjana del 62% de participació, a diferència del 74% de les eleccions generals, o el 66% d'autonòmiques o municipals³.

En definitiva, cal acceptar que la teoria del càlcul racional ens ajuda molt a explicar les diferències de participació, ja que la percepció subjectiva de la importància de les comtesses electorals i de l'afectació de les mateixes en el propi individu són molt diferents, al veure a la institucions europees amb un poder d'afectació sobre l'individu molt inferior a les eleccions legislatives espanyoles veiem, per tant, com en més votants el rendiment del vot en les europees és inferior als costos de votar, mentre que aquest és superior a les espanyoles, explicant la major participació en unes que en les altres. Així, el votant sols està disposat a sufragar els costos d'una votació quan aquestes es perceben que afecta a l'utilitat dels individus, però quan es creu que la política europea no incideix en el propi individu, llavors no caldria haver de votar, ja que tan si es va a les urnes com si no el resultat en renda neta d'utilitat és el mateix i, per tant, aquells individus que així ho creguin s'abstindran.

Per continuar amb l'anàlisi de la teoria de l'autor caldrà fer referència a les evidents conseqüències que exerceix sobre els polítics i els partits aquesta racionalitat instrumental dels individus que acabarà sent motiu d'una instrumentalització mútua que també ens ajudarà molt a l'hora d'explicar el comportament d'aquests. D'aquesta manera una de les bases del model és acceptar que els objectius dels polítics és la cerca de poder, prestigi i renda. Per tant, actuaran en la mesura en que les seves actuacions maximitzen l'obtenció d'aquests propòsits i minimitzaran aquelles actuacions que vagin en perjudici dels seus objectius, de la mateixa manera que actua qualsevol de nosaltres. D'aquesta manera, els polítics utilitzen el partit polític com a instrument per construir una oferta atractiva pels votants perquè d'aquesta manera els votin i, si així és, aprofitar-se del repartiment de càrrecs que se'n deriva i continuar mantenint el poder, la renda o el prestigi. D'aquesta manera, podem dir que donada una distribució de votants en un eix de conflicte els partits polítics es van posicionant d'acord a les majories de les mateixes.

²La renda d'utilitat neta és el resultat final després d'haver estudiat totes les polítiques que han sortit o s'esperen que surtin i haver anat sumant-les i restant-les. Per exemple: un individu valora el benefici de quatre polítiques: imaginem que per les polítiques A i B rep 3 unitats d'utilitat, mentre que per les polítiques C i D li perjudiquen en 1 unitat d'utilitat: la renda neta d'utilitat és de 4 unitats d'utilitat. D'aquesta manera, sols votaria per aquest partit sempre i quan cap altra partit li millorés aquesta renda neta d'utilitat.

³Dades mitjanes sobre la participació electoral extretes de: ANDUIZA, E. i MÉNDEZ, M. Elecciones y comportamiento electoral (1977-2000), a: ALCÁNTARA, M. i MARTÍNEZ, A. *Política y Gobierno en España*, 2001.

Al respecte d'aquest punt explicatiu sobre el posicionament i moviment dels partits polítics és on podem trobar més proves sobre l'eficàcia de la teoria per explicar els fenòmens de la realitat política. Des d'aquest punt de vista els partits polítics en si mateix no tenen posicions predefinides, sinó que van modulant les seves postures per col·locar-se en aquell espai polític que faci possible la optimització dels seus resultats electorals, essent el seu únic objectiu guanyar eleccions. Així, acaben per ser el reflex de la societat, essent capaços de canviar d'opinió o adoptar postures diferents en dependència del moment, sense deixar de presentar-se davant l'opinió pública com un partit fiable i responsable que, d'altra manera, seria contraproductiu per la desconfiança que suscitaria a l'electorat. A més, són capaços d'anar modificant la ideologia segons la conveniència i la voluntat dels seus potencials votants, però de manera esglaonada, per tal de no produir un efecte de dissonància al votant. D'aquest tipus de moviments ideològics buscant un sector o altra més ampli de l'electorat en podem trobar molts i molts exemples en els últims anys que demostrarien aquesta necessitat vital dels partits i dels seus dirigents a adaptar-se a la voluntat de la majoria, o del màxim d'electors possibles, per poder continuar optant a guanyar eleccions o obtenint els millors resultats possibles, amb l'únic interès de continuar mantenint càrrecs públics per així continuar obtenint-ne poder, renta o prestigi. D'aquesta manera, s'exerceixen forces de retroalimentació on el polític és l'instrument del ciutadà i el ciutadà del polític.

Un dels clàssics exemples és el canvi ideològic del PSOE l'any 1979 que tenia com a gran objectiu agafar la confiança del votant més centrista, element imprescindible pel posterior èxit electoral. Així, al Congrés extraordinari del Setembre de 1979, la formació socialista renuncià oficialment al marxisme declarant-se un partit socialista democràtic com els de la resta d'Europa en aquell moment. El motiu d'aquesta renúncia era clarament estratègica. El partit com a tal havia rebutjat la renúncia al marxisme sis mesos abans, quan el màxim dirigent Felipe González, els ho proposà. Llavors, la seva dimissió al Maig del 1979 va provocar que el partit rectificés i acceptés la renúncia demandada pel secretari general. L'objectiu únic d'aquesta no fou més que l'intent de millorar els resultats electorals degut a que els marxistes, a Espanya, eren una minoria, mentre que allí on es jugaven els càrrecs i les eleccions era la lluita pel centre. Per tant, la decisió de renunciar-hi degut a que havien desaparegut els marxistes espanyols fou una solució encertada per a les aspiracions als càrrecs dels dirigents que formaven part del partit. Així es demostrà quan al 1982 el partit aconseguí la presidència que no l'abandona fins al 1996 consolidant-se com a partit de govern indiscutible. El fet és que en aquell moment el PSOE havia d'adequar el seu producte a la demanda del mercat i, per tant, si la majoria de vot potencial deia no voler votar a un partit marxista, hagueren de canviar i no ser marxistes, però seguint aportant la organització el seu rol de partit polític socialdemòcrata o liberal-socialista, però de centre-esquerra. Aquest exemple és exportable a tots els partits socialistes europeus que al llarg del segle XX, davant d'un canvi sociològic de la classe obrera, han anat centrant els seus discursos, programes polítics i ideologies per atraure a masses de votants més àmplies que els reportarien els desitjats càrrecs públics.

Per últim m'agradaria destacar alguns elements importants de Downs que ens ajuden perfectament a entendre els moviments dels partits i la situació dels sistemes de partits. Gràcies a la teoria econòmica de la democràcia podem analitzar l'èxit o el fracàs electoral, així com si existeixen forces centrípetes o centrífugues en els partits polítics en relació a la seva col·locació davant de les importants clivelles dels països, així com de la combinació de postures en aquestes. D'aquesta manera, podem demostrar la importància de que els programes electorals, bé en si mateix o bé combinats amb el succedani de la ideologia que realitza un simulacre mental de la pròxima tasca de govern sense haver de suportar els costos d'informació pels individus, s'adeqüin a les masses majoritàries de la població. Per tant, amb la teoria econòmica podem analitzar l'efectivitat de crear un programa (o ideologia) que concordi amb el públic objectiu del partit polític, és a dir, d'una adequació al mercat. D'aquesta manera, també podem analitzar els resultats electorals que mantindran una coherència amb el públic objectiu seleccionat pel partit polític que conformi la seva potencial massa de votants.

En definitiva, acabarem el text aplicant a Downs en l'anàlisi polític de Catalunya per demostrar com les seves teories poden servir com a model a aplicar en l'estudi del joc de partits al nostre país. Prèviament caldrà recordar alguns apunts sobre la teoria de l'autor al respecte, que extreu com a conclusions dels postulats comentats fins al moment. En aquest sentit, la idea de Down en relació al comportament electoral i el sistema de partits s'assimila a les forces competitives que sorgeixen en un mercat en la lluita per atraure a la demanda. Per tant, veiem com donada una distribució de votants en un eix, que podria ser el clàssic esquerra - dreta entendrem que el posicionament dels partits polítics s'haurà d'adequar a la mateixa, aportant aquests un producte (programa polític o succedani en forma d'ideologia) que busqui maximitzar el nombre de vots o potencials votants que, per tant, els partits es col·locaran, per defecte, allí on estigui la moda de la distribució. Per exemple, podríem trobar-nos amb una distribució de votants unimodal amb el màxim al centre, la tendència dels partits polítics és la de posicionar-se al voltant del centre i a l'assimilació entre partits on, gairebé, sols reconeixem quin partit se situa cap a la dreta o

l'esquerra per aquelles contades polítiques que marxen cap a un dels laterals dedicades a no perdre els votants dels extrems i, alhora, per ofegar les possibles crescudes de partits extremistes. A més, un dels recursos habituals dels partits en aquesta distribució de votants és la realització de polítiques ambigües i transversals amb l'objectiu d'apoderar-se de tota la massa de votants del centre i, al ser un joc de suma zero, restar-los al contrincant.

D'altra banda, podríem trobar-nos un exemple on la distribució dels votants sigui multimodal o on no existeixi una sola clivella, sinó que es doni el cas que tenim un segon eix d'importància subjectiva pel votant. En aquests casos, la distribució dels votants serà una combinació d'ambdós i els partits s'hauran de col·locar d'acord amb aquestes doble col·locacions. En aquests casos, els partits ja no tendeixen al centre, sinó que pretenen diferenciar-se uns dels altres resultant un panorama de cert d'equilibri, on cadascun busca la màxima quota de mercat monopolitzada intentant que coincideixi amb les posicions del màxim nombre de votants que es concentren al voltant de tal punt. Per aquest motiu, serà transcendent que, donada una distribució de votants en els eixos, els partits polítics se situïn en aquella posició amb una quota de mercat monopolitzada més alta i que, alhora, es concentren als voltants del màxim nombre d'individus susceptibles de votar-hi, ja que a la fi, l'elector individualitzat vota pel partit més pròxim a les seves voluntats ja sigui mirant el programa o des d'un punt de vista ideològic per tal de estalviar-se els costos d'informació. De fet, aquest és el cas de Catalunya que tot seguit estudiarem sintèticament al qual veurem com es plasma el model teòric a la realitat.

Després d'analitzar la distribució dels votants al llarg dels eixos i la col·locació dels partits polítics en els mateixos, que veiem en les figures i taules de l'annex, podem arribar a certes conclusions que ajudaran a explicar el perquè d'aquest posicionament partidista. En primer lloc, caldrà destacar un equilibri dels partits en els eixos. Així ho veiem en tan que es manté una distància semblant entre tots ells on, per exemple, el partit que es troba més a l'esquerra es troba a una distància aproximadament dels mateixos punts respecte al seu adjacent a la dreta que aquest sobre el seu i així successivament en els dos eixos⁴. D'aquesta manera, podem afirmar que aquests resultats no es deuen al simple atzar o a la casualitat, sinó que són fruit d'un seguit de moviments dels partits polítics per mantenir aquestes distàncies entre ells que els assegurin certa quota de mercat i, per tant, un nombre determinat de vots, sempre i quan les situacions siguin les habituals. Així, els partits no tenen interès en engegar una tendència centrípeta, tal com hem comentat que succeeix en un sistema bipartidista, sinó que aquest tipus de distribució dels votants desincentiva als partits a aproximar-se ideològicament els uns als altres, sinó que interessa mantenir aquella àmplia i concentrada quota de mercat. Per exemple, veient l'eix socioeconòmic, si un partit com el PSC marxés cap a la dreta aproximant-se a CIU guanyaria determinat nombre de vots i li restaria un nombre proporcionalment semblant de vots a aquest partit, però, alhora, perdria la mateixa quantitat de sufragis per l'esquerra en favor d'aquells vots que se'ls repartirien entre Iniciativa i Esquerra, que pel posicionament més proper el percentatge de vots seria més gran pel primer que pel segon.

Per tant, el manteniment d'una quota fixa, àmplia i concentrada de vots dels partits grans els assegura l'èxit electoral en termes generals, mentre que pels partits petits una aproximació als grans podria provocar-los la seva desnaturalització i pèrdua de personalitat pròpia, la qual cosa els provocaria que el vot útil i racional del votant preferís, davant de dos partits iguals, votar al que suposadament obtindrà millors resultats electorals, és a dir, el partit gran. En relació a aquest aspecte, podríem analitzar com els resultats electorals s'assimilen a les quotes de mercat i al potencial públic al qual es dirigeixen els partits polítics. Així, per exemple, podem veure com una corba social marcadament de centre – esquerra ha repercutit en la creació de tres partits en aquest espectre polític que, tot i les diferències en l'important eix nacionalista i l'hipotètic eix ecologista, una corba més baixa pel centre – dreta ha provocat l'existència d'un sol partit, però que en absència de competència i la monopolització d'aquesta quota li proporciona resultats electorals elevats al partit categoritzat de centre-dreta. D'aquesta manera, tot i que la corba s'inclina cap a l'esquerra la competència partidista en aquest mercat fragmenta l'electorat, la qual cosa provoca una pèrdua de pes polític, encara que els genera certa facilitat per una coalició guanyadora.

Com a exemple reforçant de la teoria podem parlar de la posició del Partit Popular. Aquest es troba marcadament a la dreta amb un baix grau de nacionalisme català, col·locant-se a l'extrem en ambdós eixos i sense

⁴ Cal dir que hem exclòs de l'explicació al partit d'Iniciativa, ja que es mou per altres paràmetres on per argumentar la seva equidistància hauríem d'haver treballat sobre un eix tridimensional incloent una nova clivella sobre la temàtica de l'ecologisme. Malgrat tot, com que aquest eix conté, encara avui, un baix pes polític en relació als altres dos, no l'hem inclòs. Segurament, la poca importància per la societat de la clivella ecologista en relació al nacionalisme o al clàssic esquerra – dreta, expliquen els discrets resultats electorals degut a la dificultat de diferenciar-se respecte al PSC al qual s'uneix al mateix en tots els eixos i que, degut a l'efecte del vot útil es prefereix votar a aquest abans que a Iniciativa.

lligar-se a cap de les dues possibles bosses de potencials votants. Aquesta mala situació estratègica no justifica la crítica al model exposat, sinó al seu reforçament. Tal col·locació no s'ha degut a una estratègia política meditada, sinó a una clara supeditació del Partit Popular de Catalunya a les ordres de l'élite política central. Per tant, s'ha caracteritzat per una disminuïda possibilitat de maniobra, a més d'una marcada desnaturalització del partit a Catalunya que mai se l'ha vist amb una proposta diferenciada del d'àmbit nacional. D'aquesta manera, aquest mal posicionament que li repercuteix en uns mals resultats polítics, tot i encabir-se en un gran partit d'àmbit estatal, deriva de l'incapacitat de maniobrar políticament, a les deficiències estratègiques per l'enorme distància respecte als altres partits en ambdós eixos, que l'obstaculitzen per assolir millors resultats electorals i, alhora, per poder crear una coalició de govern. Així, la clau explicativa d'aquesta condemna a la marginalitat electoral i política és l'impossibilitat d'acomodar el seu ideari a la corba social, tan pel que fa al nacionalisme com, sobretot, en l'eix esquerra – dreta.

Per acabar, caldrà afegir una matisació al comentat: el gràfic no demostra que sempre s'hagin d'obtenir uns resultats concrets i que les diferències sempre es deguin a un canvi ideològic del votant, sinó que la percepció sobre l'eficàcia dels partits en algun assumpte concret o per una difusió massiva d'informació a través dels mitjans de comunicació pot provocar que el cost d'informació disminueixi i que, per tant, els votants al tenir molta més informació sobre els errors o els encerts dels partits votin més en clau de programa polític realitzat o per realitzar que en clau ideològica. Però, així i tot, en termes generals i condicions de clima polític normalitzat, el votant, degut a la seva racionalitat, creurà que el seu vot no té suficient incidència sobre el resultat final com per suportar els costos d'informació necessaris per votar racionalment i, per tant, el vot acabarà girant més per la ideologia com a substitutiu de tal informació, que no pas per aquesta última. D'aquesta manera, el posicionament ideològic en els eixos explicarà en grau elevat els resultats electorals i els èxits dels partits polítics.

En conclusió, veiem com la teoria del càlcul racional explicitada per Downs com un intent explicatiu del comportament racional dels votants, tan pel que fa a la participació electoral com pel partit a qui votar, i la lògica del càlcul que se'n deriva en els moviments dels partits polítics per assentar-se i oferir el que els votants busquen com un instrument per aconseguir el que els màxims dirigents anhelan en el fons: poder, renta o prestigi a través dels càrrecs, explica en gran mesura una llarga sèrie d'aspectes de la vida política real. Així, com interès individual acaba coincidint amb el col·lectiu i, per tant, com la tasca del polític acaba esdevenint una funció social més en la divisió del treball de les societats contemporànies, essent aquesta el motor del canvi i de l'adaptació gradual però constant dels partits al temps presents. Tot i això, l'intent d'explicar el teòric que millor ajudi a l'anàlisi de la realitat política no va en detriment que altres autors posteriors hagin pogut millorar, modernitzar i hagin fet evolucionar aquest model de Downs. Però, si bé el comentat és cert, no es pot oblidar que on trobem la columna vertebral, aquell pilar bàsic que ajudarà a anar construint sobre seu continua essent vigent, en gran part, com a vàlid en l'actualitat i hem intentat demostrar-ho analitzant un cas concret on el podríem haver comentat més detalladament, però la impossibilitat espacial ha repercutit en que algunes pinzellades hagin sigut suficient per posar de relleu la viabilitat explicativa a l'actualitat del model idealitzat per Anthony Downs.

ANNEX : Taules i gràfics

Taula 1: Orientació ideològica dels individus enquestats sobre l'eix esquerra – dreta⁵.

	%	(N)
Izquierda (1-2)	12.4	(244)
(3-4)	29.8	(585)
(5-6)	30.7	(603)
(7-8)	6.8	(133)
Derecha (9-10)	1.7	(34)
N.S.	12.4	(244)
N.C.	6.2	(122)
TOTAL	100.0	(1965)

Media	4.28
Desviación típica	1.83
(N)	(1599)

Taula 2: Percepció sobre l'orientació ideològica dels partits polítics en l'eix esquerra -dreta⁶.

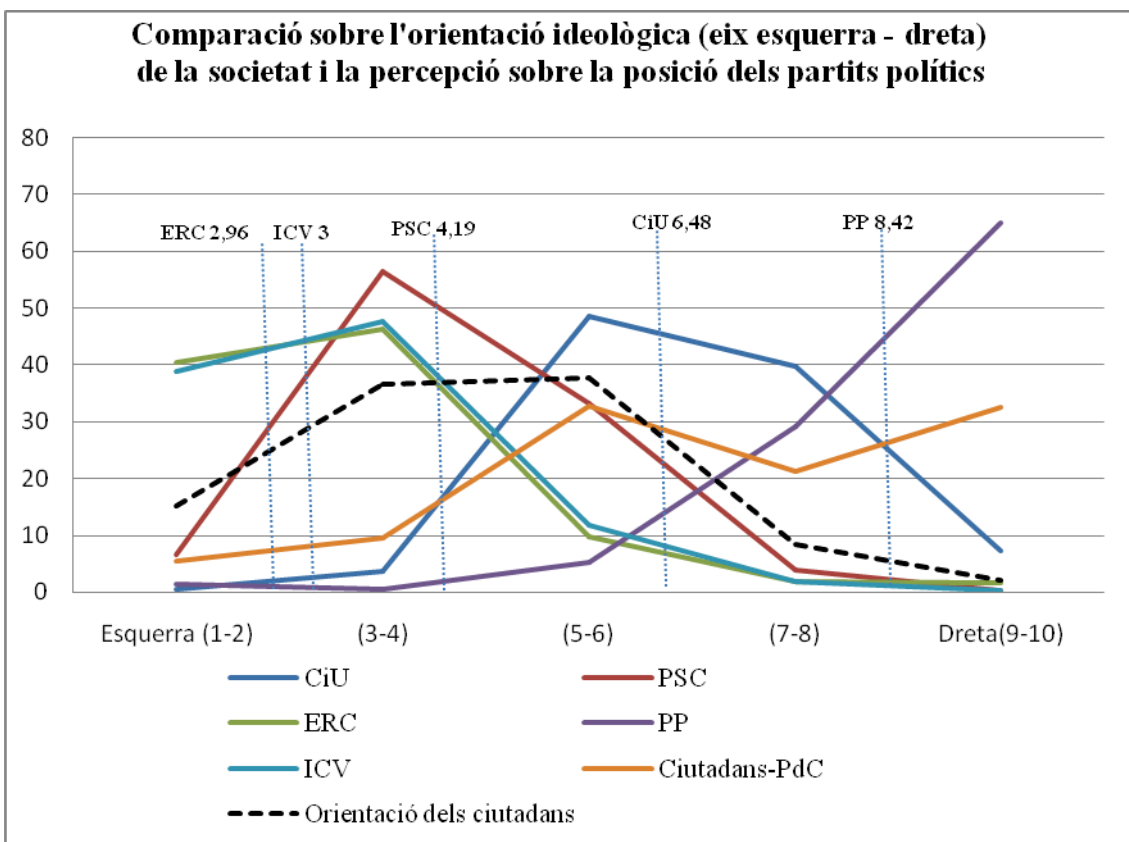
	Izquierda (1-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	Derecha (9-10)	N.S.	N.C.	. (N)
CiU	0.4	2.9	38.7	31.7	5.8	18.1	2.4	(1965)
PSC	5.2	45.0	26.4	3.1	0.2	17.8	2.4	(1965)
ERC	31.6	36.2	7.7	1.5	1.3	19.0	2.7	(1965)
PP	1.0	0.4	4.2	23.2	52.2	16.4	2.6	(1965)
ICV	28.7	35.2	8.8	1.3	0.2	23.1	2.8	(1965)
Ciutadans-PdC	1.9	3.3	11.2	7.2	11.1	61.7	3.6	(1965)

⁵ Pregunta realitzada: Quan es parla de política s'utilitzen normalment les expressions esquerra i dreta. En aquesta targeta hi ha una sèrie de caselles que van d'esquerra a dreta. En quina casella es col·locaria vostè?

⁶ Pregunta realitzada: I en quina casella d'aquesta mateixa escala col·locaria a cadascun dels següents partits o coalicions?.

	Media	Desviación típica	(N)		Media	Desviación típica	(N)
CiU	6.48	1.39	(1562)	PP	8.72	1.52	(1591)
PSC	4.19	1.24	(1569)	ICV	3.00	1.42	(1456)
ERC	2.96	1.65	(1539)	Ciutadans-PdC	6.80	2.52	(681)

Figura 1: Comparació entre l'orientació ideològica (eix esquerra - dreta) de la societat i de la percepció subjectiva del ciutadà respecte la posició sobre l'eix dels partits polítics⁷.

Font: Elaboració pròpia.

⁷ Les dades del gràfic són extretes de les enquestes realitzades pel Centre d'Investigacions Sociològiques i publicades el 6 de Novembre del 2006.

La no coincidència de les xifres deriva d'haver col·locat el percentatge de respostes en relació exclusiva amb aquells que han contestat, és a dir, exclouent el percentatge de NS o NC i recalculant la resta. L'objectiu era construir un gràfic amb certa eficàcia per a comparar la posició dels partits, la competitivitat i l'aproximació a la corba de la societat.

Taula 3: Sentiment nacionalista dels individus enquestats⁸.

	%	(N)
Min. nac. (1-2)	17.9	(352)
(3-4)	10.3	(202)
(5-6)	31.3	(615)
(7-8)	19.8	(389)
Máx. nac. (9-10)	10.6	(209)
N.S.	6.2	(121)
N.C.	3.9	(77)
TOTAL	100.0	(1965)

Media	5.27
Desviación típica	2.70
(N)	(1767)

⁸ Pregunta realitzada: en relació amb el sentiment nacionalista, podria dir-me on es col·locaria vostè en una escala d'1 a 10 en la qual 1 significa el mínim grau de nacionalisme català i el 10 el màxim grau de nacionalisme català?

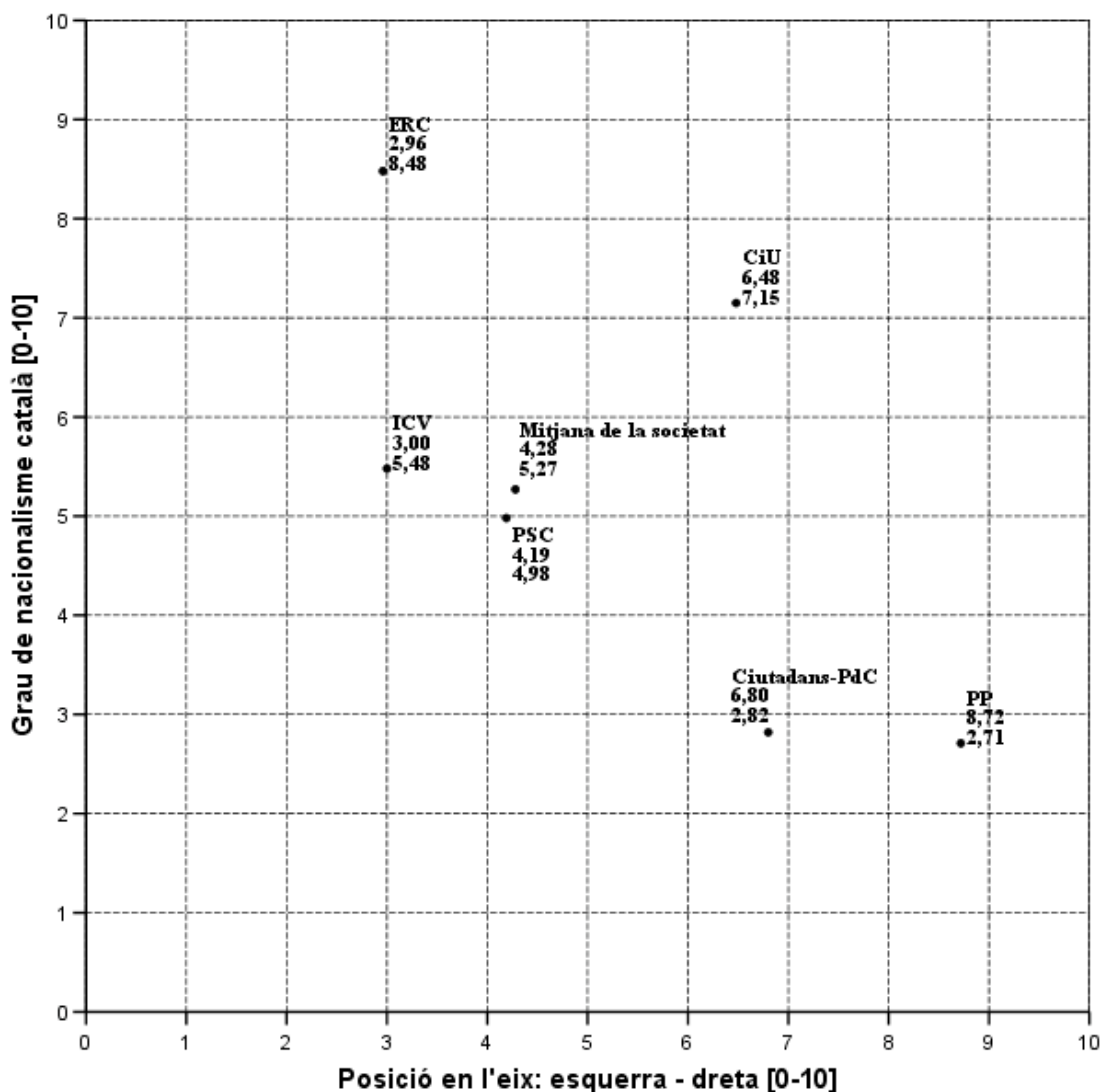
Taula 4: Percepció del nacionalisme dels partits polítics⁹:

	Min. nac. (1-2)	(3-4)	(5-6)	(7-8)	Máx. nac. (9-10)	N.S.	N.C.	. (N)
CiU	0.6	2.4	24.5	38.7	14.8	16.9	2.1	(1965)
PSC	6.3	18.5	43.0	9.4	1.6	19.1	2.1	(1965)
ERC	1.4	1.5	6.5	23.8	48.4	16.1	2.2	(1965)
PP	55.6	14.0	7.5	1.1	1.3	17.0	3.5	(1965)
ICV	4.8	13.0	33.9	15.8	4.1	26.1	2.2	(1965)
Ciutadans-PdC	24.3	4.5	7.5	2.6	1.1	56.5	3.6	(1965)

	Media	Desviación típica	(N)
CiU	7.15	1.63	(1592)
PSC	4.95	1.65	(1547)
ERC	8.48	1.81	(1605)
PP	2.21	1.81	(1562)
ICV	5.48	1.93	(1408)
Ciutadans-PdC	2.82	2.37	(785)

⁹ Pregunta realitzada: Utilitzant aquesta mateixa escala de nacionalisme català, on situaria vostè a cadascun dels següents partits o coalicions?

Figura 3: Dispersió dels partits polítics en l'eix bidimensional (socioeconòmic i nacionalista).

Font: Elaboració pròpia¹¹.

Taula 4: Resultats electorals del 2006 al Parlament de Catalunya.

Nom del partit	Vots	%	Diputats
Convergència i Unió	935.756	31,52	48
PSC-Ciutadans pel Canvi	796.173	26,82	37
Esquerra Republicana de Catalunya	416.355	14,03	21
Partit Popular	316.222	10,65	14
Iniciativa per Catalunya Verds - EUiA	282.693	9,52	12
Ciutadans-Partido de la Ciudadanía	89.840	3,03	3

¹¹ Les dades de l'eix bidimensional corresponen a les mitjanes de la percepció dels partits polítics en cadascun dels eixos i de la situació mitjana de la població.

BIBLIOGRAFIA:

- DOWNS, Anthony. *Teoria econòmica de la democràcia*. Edició de 1971.

ALTRES RECURSOS:

- CIS. Estudi 2660: *Post-electoral de Catalunya. Eleccions autonòmiques del 2006*. Publicat el 6/11/2006.

JOAN BARCELÓ SOLER- Estudiant de Ciències Polítiques i de l'Administració- UB